

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 ft.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Péntek, Október 23.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négysszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyiltár soronként 40 fillér.

Abszolutizmus és forradalom.

Kolozsvár, okt. 22.

(*) Ne leplezzük, ne szépsítsük tovább helyzetünket, ne áltassuk magunkat és a világot, ne bizzunk már reménykedésekben, ne higgyünk a hitegetőknek, hanem valljuk be nyíltan és férfiasan, hogy benne vagyunk az abszolutizmusban, a nyílt abszolutizmusnak kellős közepén.

Ne riadjunk ettől most már vissza, mint valami szörnyű alaku rémtől, ne akarjuk erőszakolt kétkedéssel elűzni a valót, mert ha nem hiszünk az abszolutizmus jelenlétében, tenni se tudunk ellene, míg ha tudjuk, hogy valóban rajtunk ütött undok fékelyességével, meg is fogjuk találni azokat a szereket, melyek által megszabadulhatunk tőle.

Van már abszolutizmus, igenis van. Helyesebben a titkos, a kendőzött, az eltagadott abszolutizmus helyébe lépett a nyílt, a meztelen, az el nem tagadható abszolutizmus. A lényeg nem változott: a főtött képű kéjnőből lett póre kéjnő. Eddig csendes volt, mert fizették, most dühöng, mert nem akarnak többet fizetni. Ez az egész változás a dolgok meritumában.

Még nem dolgozik fegyverrel, akasztófalval és bilincsel az abszolutizmus. Még nincs katonai diktatura, még nincs eltörölve a magyar államnyelv, még nincsenek adminisztrátorok a vármegyékben; de Magyarország sorsát már mégis báró Beck és doktor Körber intézik, az állam nyelvét a bndsergeben még mindig nem akarják befogadni s ha adminisztrátorok még nincsenek is, másrészt nincs felelős kormány sem az ország ügyeinek élén. Ha ez nem abszolutizmus, hát mi az?

És mikor most látjuk, hogy a mérges hegyű törökkel sötétben dolgozó bécsi brávókból vakmerő zsványbanda lett, hogy alattomos jogelcsenések helyett Bécsben a jogtírási utjára tértek át, hogy az alkotmányosság szubját elhajlítva a kardok és ágyuk jogára hivatkoznak már, akkor igazat kell adnunk azoknak, a kik hónapokkal ezelőtt hangoztatták azt, hogy inkább jöjjön a nyílt abszolutizmus, mintsem tartson az a titkos, mely harmincöt év óta — most látjuk csak valóban — ur volt fölöttünk.

Költségvetés nélkül, felelős kormány nélkül törvényhozás nélkül, a magyar nyelv előismerése nélkül vagyunk, nemzeti voltunk meg van tagadva, alkotmányunk értelméből ki van forgatva és mégis azt mondjuk, hogy még mindig jobb így, mint ahogy volt eddig, mert hiszen ugyis minden költségvetésünk a katonai molochnak volt áldozata, ugyis minden kormányunk a bécsi intésekre és rángatásokra cselekedett és hajlongott, ugyis minden törvényhozási akaraton erőszakot követett el egy önérdék érvényesítésére összeverődött többség.

Mindezek helyett azonban kaptuk azt a megbecsülhetetlen előnyt, hogy a nemzet felébredt, a nemzet lát, a nemzet gondolkodik és a nemzet akar. És mert ez bekövetkezett, azért azt mondjuk, hogy a nyílt abszolutizmus csak muló baj, melyet a nemzet akarata apokolba fog kergetni s a titkos abszolutizmust az akarattal ezzel az erejével fogjuk fölföldözött oduibán megfojtani. Nem szabad tehát kétségbeesnünk, nem szabad kárhoztatnunk azokat, akik ezt a helyzetet előidézték, akik a bécsi kamarilla gonosztevőit kicsalogatták, mert ez lesz az igaz alkotmányosság megteremtője.

Balgák, hiszékenyek, elámitottak voltunk harmincöt hosszú esztendőn keresztül, vagy a jobbik esetben is gyávák, kicsinyhitűek, erőnkben nem bízók.

Nem vettük észre, vagy nem tudtunk ellene tenni, hogy a dualizmus cégre alatt mi az elnyomottak, a kizsákmányoltak, a melőzöttek voltunk.

Nem vettük észre, vagy nem mertük megváltoztatni azt, hogy állami önállóságunk csak fikció, melyben kívülünk senki se hisz.

Nem vettük észre, hogy uralkodónk, akinek a hyperolajítás olyan hamar odaajándékozta a „legalkotmányosabb uralkodó” címét, nem érezhetett a magyarokkal, mert telivér osztrák ember s nem lehet a „legalkotmányosabb”, mert az osztrák császár és a legfőbb hadur akarata a magyar alkotmány elé helyezi akkor, mikor a magyar nemzet ebben az alkotmányban nem akar tovább csendes uralkodásba ringató pictus masculust látni, hanem követeli, hogy az a nemzeti

függetlenség és az állami önállóság igazi biztosítéka legyen.

De most vége az önámitásnak és az elámitásnak, vége a türelemnek és a bargyuságnak, vége a lojális frázisokba vetett hitnek és a „lovagiaság” köpenybe öltözött meghunyászkodásnak. Ez az abszolutizmus vihar elfogmulni s a lepaskolt vegetáció fölüdülve, megerősödve fogja a nemzetnek akaratának gyümölcsét, odanyújtani.

Abszolutizmus már van, ha vér nélküli is; de van már forradalom is, ha békés is.

A kilenc bölc.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, okt. 22.

Van a hazának kilenc bölcse. Boldog Magyarország! A régi Hellásnak hét bölcse volt csak, a magyar bölcsek kilencen vannak. A régi Görögországot megáldották az Istenek és különös „kegyelmükben” megengedték, hogy lassankint támadjanak bölcsek és tudós férfiak, akik a világosság szövénekét magasán tartva, kivették a népet a sötétség labirintjából. Magyarországnak egy politikai párja beleavatkozott a gondviselés dolgába és nem várva meg, míg bölcsek támadnak, választott kilencet és ki-nevezte őket a haza bölcseinek.

Igy kapott Magyarország egyszerre kilenc provinciális férfit. Tapsoj magyar nép! Annyi bölcse egyidőben nem volt még egyetlen országban sem. Ez az a testület, amely hivatalban van ebből a sok bajjal küzdő országból tejfel-mézszel folyó Kanaán csücsköl. Az ő bölcseikből bőség száruja kimeríthetetlen. Hisz más időkben egyetlen egy bölcse és providenciális férfi is ki tudja vezetni az országot a zavarból és válságos helyzetből. Mennyivel jobban képes lesz erre kilenc bölcse együttvéve!

Annál könnyebb feladata van, mert hisz semmi mást nem vártak fölük, mint azt, hogy kigondoljanak valamit. S mi az egy bölcsek kigondolnia valamit? Gondolata ilyenek több van, mint millió közönséges embernek. S ha együtt vannak, hogyne támadna hát gondolat, nemcsak annyi, amennyi egy ország megmentésére elég, hanem annyi, hogy egy világot boldogítani tudnának vele.

Magyarország választott kilenc bölcse tehát összeült és elhatározta, hogy ki fog gondolni valamit. Homlokukra illesztették az ujjait és mindegyik külön és együttvéve mély gondolatokba merült. Várta mind egyike a mentő gondolatot. Sok idő mult el; a népek türelmelenül vártak. A szobába, ahol ülészek behallgatott a tömeg tü-

relmetlen lármája, a mely „kenyeret és gondolatot” követelt. A kilenc bölcsek összétek és egyik sem akarta a másiknak bevallani, hogy csodálatosképpen egyetlenegy gondolata sem táadt. Uglátszik, hogy a gondolatok természetrajzához tartozik az, hogy megrendelésre nem akarnak jelentkezni. Lassankint, mintán a népek türelmetlensége egyre nagyobb lett, mégis némi vallomást tettek egymásnak, hogy a gondolatok igen lassan születnek. Egyiknek-másiknak mégis lett volna valami szép gondolata. Sőt az egyik ki is jelentette, hogy nagyon egyszerű a kérdés. A mentőgondolat az, hogy adják meg a nemzetnek azt, a mi a nemzet és a királynak azt, a mi a királyé. De erre a bölcsek felfortyantak és odakiáltották a vakmerőnek, hogy nem azért választották őket meg bölcseknek, hogy ilyen régi és elkopott igazságokkal álljanak elő. És újra gondolatokba merültek.

Végre megszületett egy gondolat. A kigondoló bizottságnak elnevezett kilenc bölcsek kigondoltak olyant, amely nem kellett sem a nemzetnek, sem a királynak. A nemzetnek kevés volt, a királynak sok. Igaz, hogy úgy szövegezték meg a megszületett gondolatot, nagy óvatosan, hogy a király — akit szintén szerfölött érdekelt a dolog — tetszés szerint változtathatott volna rajta. Ez pedig nagy bulgaság volt. Mert most, ha a király eredeti tevézetében fogadná el a gondolatot, a nép akkor is azt mondaná, hogy hisz nem a kilenc bölcse gondolata volt ez, hanem a királyé. Azonban így sem kellett a királynak.

Ment a fullajtár Bécsbe és vitte a gondolatot. És jött a fullajtár majd Bécsből Budapestre és azt mondta: »Nem bölcsek vagytok ti, hanem bolondok. Olyant kell kigondolni, amit a király gondol. Ne hallgassatok a népek lármájára, a nemzet óhaját s írá; ne figyeljetelek arra sem, ami odaát az ellenzékben történik. A régi mondást ösmeritek, hogy a kutya ugat, a karaván halad. Hadd lármázzon és követeljen a nép és a népet képviselő ellenzék. Jó tevék módjára ti csak haladjatok és monjetelek a magatok utján és igyekezzetek Bécsbe elvinni a karaván portékáit. Ha nem marad itthon semmi, az sem baj. Csak gondolatok nagyot, de az isten szerelméért, ne merészet s ne igazat. Majd meglátjátok mi lesz a jutalom! Kinek bársonyszék, kinek államtitkárság.

És így most új gondolatokba merülten ül a haza kilenc bölcse, — névszerint: Széll, Apponyi, Andrássy, Tisza, Bolgár, Hieronymi, Hódossy, Münich és Josipovits.

A nép és a király pedig várja, mit fog kigondolni megint a testület, ami valószínűleg megint kevés lesz a népnek, sok a királynak.

Politikai helyzet.

Budapest, okt. 22.

A közvélemény még ma is teljesen a tegnapi események hatása alatt áll. A felháborodás cseppet sem csitult s ezáltal a szabadelvűpártban sem sikerült a csitítók munkája. Tegnapi gróf Andrássy Gyula vállalkozott arra a szerepre, hogy türelmet próbálkáljon. Azonban még a kaszinó-párt sem hitt neki. S mindenkit az az aggodalmas gond foglalkoztat:

— Mi következik ezután?

A válság súlyosságát csak komplikálja az a hír, amit, ugylátszik, tendenciózusan hoztak forgalomba s amely a döntés előadását gróf Apponyi Albert személyével hozza kapcsolatba. Az eddig ellenőrizhetetlen, de a hitelesség látszatával jelentkező verzió szerint a király döntését nem annyira a katonai program okozta, mint inkább az a körülmény, hogy Apponyi Albertnak, az új miniszteriumba való belépését akarják megakadályozni. Lukács — beszélük — úgy bírta a kilenc bizottságban létrehozni a megegyezést, hogy Apponyinak belügy-miniszteri tárcát ígért. Bécsben tudják ezt s azért húzzák a döntést, hogy Lukács helyébe olyan államférfiut találjanak, aki nincsen lekötve Apponyival szemben.

A hír nagy feltűnést okozott s ma délelőtt a képviselőházban Apponyi elnök hívei élénken pertraktáltak. Ez az oka, hogy ma ismét szóba került a szabadellenzék alakításának terve. — Beöthy Ákos kijelentette, hogy most már a végső határig feszítették a nemzet türelmét, itt már nincs helye a pernyi mulasztásnak sem. A szabadellenzék különben azt reméli, hogy a szabadelvűpártból a legközelebbi jövőben történő kiválások egyszerre erőssé s kompakt párttá avaják a most következő frakciót.

Gróf Khuen Héderváry miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter ma reggel érkeztek meg Bécsből. Lukácsot, a ki különben is gyenge fizikumu ember, az utolsó napok izgalma s az éjjeli utazás nagyon megviselték. A pályaudvaron több újságíró várta, a kinek a kérdéseire kijelentette:

— A nehézségek súlyosak ugyan de nem elháríthatatlanok!

Egyik újságíró szóba hozta előtte azt a hírt, hogy a válság elhúzódását Apponyi személyével hozzák kombinációba. Lukács miniszter egy pillanatig erősen meglepetve nézett a kérdező arcába, aztán ennyit jegyzett meg:

— Nem nyilatkozhatom részletesen. Annnyit azonban elmondhatok, hogy a nehézségek tárogó természetűek.

A pénzügyminiszter gróf Khuen-Héderváryval egyenesen Budára hajtatott, a hol délelőtt ötben felkeresték a párt tagjai közül.

A szabadelvűpártban ma délelőtt sokan voltak, akik Széll Kálmánt várták. A volt miniszterelnök azonban eddig még nem érkezett meg Rától. A kilenc bizottság tagjai azonban, a kik délután öt órakor ülésre gyűlnek össze, már kivétel nélkül Budapesten vannak.

TÁRCA.

Az új hit.

Nordan Miksa.

Ford.: Dr. Szabó Károly.

»Egy költői csoport, francia iskola név alatt, lép a közönség elé, azzal a céllal, hogy a két évtized óta keletkezett különféle iskolák szemben, a világosságról és az eszmék tisztaságáért harcoljon. Ez az iskola nem ismeri, hogy e kísérletek egyikében is elvitatlanul tehetőség nyilvánulna; sőt azt állítja, hogy mindaz, amit alkottak, csak muló becsű. A francia iskola költői számára az a költészet lényeges feladata, hogy az életet a maga fonságában és hatalmában fejezze ki. A régebbi iskolák a kivételre, e feltűnőre, a szabályellenesre, a mesterkéltre, a betegesre irányozták a figyelmüket. Prosodiai kicsinyességek vezették a költők eszméit, külön képeket át a hóbortosságra. Ez az iskola eltölte, hogy a konvenció nyugtét lerázza, a művészetben visszatér az egészséges irányhoz, magában fogja összpontosítani a francia fajnak minden erejét.

Igy hangzik az a »közös nyilatkozat», melyet tizenötfel francia költő együttesen egy kötetben közrebocsátott. A kötet ezt a hangzatos címet hordja homlokán: »Az új hit.« (La foi nouvelle. Recueil de poèmes précédé d'un manifeste. Paris, Bibliothèque Charpentier.) A tizenötfel költő tizenégy 1870 és 1881 közti született, csak négy 1870 előtti. Fiatal emberek; a tegnapi és a mai nemzedékből. És sok olyant képviselnek, ami formailag nincs meg bennük, mert saját uton haladnak.

Egy előszóban, melyet Louis Bertrand a jeles, bár kissé nemzetiszintű regényíró a még fiatal Gasquet Joachimnak Chants séculaires-jéhez írt, ilyen helyeket találhatunk: »A naturalisták a művészetet megfosztották tartalmától. Lealacsonyították formáját. Nagy frázisokkal tévesztették össze a nagy stílust. Azt képzelték, hogy a nyelv határait a végtelenségig lehet kiterjeszteni s így megtalálják az előadásnak új módját, mely egyszerre hatásosabb meg gazdagabb is legyen. Valójában pedig becsúdjuk még szegényebbé tette ez a kényeskedés. Az ő stíljuk csak eszköz, mely külső érzéseket jelöl. A nagy szépségek örökre zárva maradtak számukra. Ki-sértések meg mégis ezen a nyelven, ebben a stílusban elvont gondolatokat tolmácsolni. Szeretném látni, ki volna olyan merész, hogy a legegyszerűbb tudomány vagy filozófiai tételeket egy Goncourt nyelvén fogalmazza meg! A Goncourt testvérek naplójában láthatjuk, milyen együttüségük szülnének, valahányszor meg merik kísértani, hogy leírjanak egy egyszerű beszélgetést valamelyik tudós vagy gondolkodó kartársukkal. Ezek a naturalisták csak majmolni tudnak; s édes-keves az, amit tanulhatunk tőlük. ...Hambert szokta mondogatni, hogy a klasszikusokat senki sem olvassa. Az már igaz. Mi készpénznek vesszünk minden számárságot, amit a külföldről önzéssel importálnak; mintha nem volna elég a magunké, még kell nekünk mindenféle idegen hóbort, hisztéria, önhitt bolondság is. Szemünk az északi eszmék lidércfényétől káprázik, fölünknek csak a gyermekszoba zenéje és költésze kell, artikulálatlan hangjaival. A mi szinköltőink egy napon sem említhetők egy Ibsennel és sem Balzacjaink, sem Flaubertjeink nem arattak soha olyan szégyenletes sikert, mint amely egy Szienkievics rapszodiáit ki-

sérte. ...Node vigaszt lődjünk. Egyes jelek remélünk engedni, hogy a megváltás közel van. ...A reformunka hosszas lesz és talán sok, sok évet fog igénybe venni. De mit tesz az! Ha egyszer szükséges és elodázhatlan és neki kell fogunk azonnal, ha nem akarunk meghalni. ...Mi egészséget és egyensúlyt óhajtunk, nem pedig önjongást és szeszélyt. Mi tisztán, rendjében, módszeresen és szépen akarjuk megvalósítani azt, mit a többiek vakon, a sötétben, akár hányszor „szekedve, félrebeszélve” valóítottak meg.

Mikor ezeket a híreket olvastam, egyszerre futott át rajtam vig csodálkozás és aggodó kétség. Valóban kakasszót hallok-e, mely e két évtized művészetében és irodalmában a sivatár boszorkányszombatkát végtét jelenti? Virradni kezd-e az agyvelőkben? Emancipálja-e magát az ifjuság az izlésrontók és lélekfufurók rémuralmától? Megvallom, hogy én körülbelül elvesztettem a hiemet ebben a válságban. »Nagy az igazság és győzni fog!« harsogja a görög bölcse ujjongva. Ez a vigasztaló dala mindegyik naivnak és mindegyik pusztában kiáltónak. Az igazság mindig győz; ebben nem kételkedem, csak ehhez olyan beláthatatlan hosszú idő kell, hogy a pillanat szűk korlátai közé számított nyomorult emberből nem vehetők zokon, ha egyáltalán nem hisz annak a görögnek.

Vannak tévedések, melyek egyidősek az emberiséggel. De azt nem látjuk, hogy kitértek volna már az igazság útjából. Az emberiségnek még az a melegsége sincs, hogy ne figyelmeztették volna tévedéseire. Hányszor, milyen hatáson, milyen meggyőzően hirdették neki az igazságot! Csak hogy az emberiség nem hallgatott tanítóira, sőt, ha nagyon buzgó s így terhére voltak, meg is kövezte, vagy megégette őket. E történelmi tapasztalásra támaszkodva,

alig szabad még a legszembeötlőbb igazság diadalára s szánitanunk, ha vele egy nagygon elterjedt és mélyen gyökerező tévedés áll szemben.

A filozófiában, művészetben és költészetben a tévelygők és egységes szellemű utazók, a cinikus stréberek, kétségteleül meghódították az erkölcsös emberiség felső rétegét. E tény sajnos, de való. A vásárlók rátküldötték magukra a termelőkkel az esztetikai javak új árszabását. Dagályos, összefüggéstelen fecsegés az, amit ma gondolati lyrának neveznek. Zagyva értelmetlenség, ami csak paralizmus vagy éppen hülye emnerektől kerülhet ki, utólréhetlen szellemi nagyság számba megy. Szánalmas tehetségtelenek érdekes egyéniségeknek kiáltanak ki, csak legyen szemtelen a felépésük. Színvak mázolókat, akik nem is konyitanak a rajzhoz, kontár vályogvetőket, akik mézeskalácsfigurákat utánolnak köből és ércből, szerelmes kandurokkal rokon zenébőlőcekat, akik kottákkal pacsomagolnak, mint amazok idomokkal, színekkel és szavakkal, megcsodálnak és durva csínyeket mintául magasztalják.

Ily megdöbbentő romlottság ellen a harc csak bizonyos pontig lehetséges. Jó egy pillanat, mikor az értelmes ember azt ugylis fölőlesleges erőpazarlásnak tartaná. Ama kevesek is szinte sajnalni való, akik bírnak olyan ellenálló képességgel, hogy az általános elfajulás közepette megtarissák egészséges ítélőket és izléstiket. Nekik szenvedés az, a mi másoknak kannibáli gyönyör.

Tovább megyek. Olyan izlés, mely divatossá lett, melyet a vezető körök elfogadtak és rátküldték a hiszékeny tömegre, egy vallási dogma jellegével bír a nagy többség előtt s mint ilyen, polgárságot nyer az államban és társadalomban. Államvallással szervezkedik. Orthodoxiává nővi ki magát, melyet minden iskolában tanítanak s

mely minden heterodoxiát irgalmatlanul elnyom. Megvannak templomai, megvan hierarchikus papsága, megvannak minisztránsai, megvannak város-betűs ünnepei, megvannak előjárói, ünnekei, szavazatai a népképviselőknél s az esküdtészeknél, megvan teológiája, mely magát tudományának kiáltja ki, de persze nem előítéletlenül, mert abból az előítéletből indul ki, hogy dogmáját nem szabad kétségbe vonni s hogy neki a dolga nem azt vizsgálni, hanem lehetőleg ügyes szemfényvesztéssel elfogadtatni.

Ha már most valaki e dogmát megtámadja azt eretneknek tekintik a hívők. Annak a szózata vakmerőség. Kritikája gyalázás és szidalom a törvényesen elismert egyházban. Legszentebb érzületében sérti a többséget. Ehhez az egyesnek nincs joga, ha mégis meg merészi tenni, anarkista, — máglyára vele! És ha valakinek nincs kedve a vértanúsághoz, legokosabban teszi, ha nyilvánosan mea culpát mond hitetlenségéért.

A serdülő nemzedék megtanul hinni Nietzscheben, Ibsenben, Baudelaireben, a Versunkene Glockenban, Böcklinben, Rodinban és megtanulja a »szecessziót« egy aethetikai katekizmus formájában.

Népszerű értékeknek tára a saját, a lexikonok irányítják a nézeteket és ítéleteket a »modernismus« embereiről és műveiről — addig a legalsó néposztályig, mely a művelődésre még képes. Ha most valaki mégis ahhoz a meggyőződéshez ragaszkodik, hogy mindaz, amit a többiek csodálnak, szemétdombra való hitványság, nehegy azt várja, hogy azokat az ő meggyőződésére térít, hanem épen kihívja maga ellen. Az embernek sóhajta kell beletörődni a kérelmetlen végzésbe s mennie a maga útján rezignálisan, egyedül, vagy csak igen kis számú követőkkel.

(Vége köv.)

Razzia és a turfcasalók.

Ujabb letartóztatások.

— Express tudósítás. —

Budapest, okt. 22.

Dömjén Benő budapesti rendőrfogalmazó és detektívfelügyelő, a rendőrségnek ez a széles látkörű, buzgó tagja, célt tűzte ki, hogy a turfcasalóktól — amennyire csak lehet — megtisztítja a fővárost. E célból a rendőrség detektív-osztályának kirendelt emberei, azokat a kávéházakat kezdtek figyelni, a hová a turfról kitiltott és már zugfogadósokért büntetett elemek jártak.

Ilyen kávéház volt a József-téri Wagnér-kávéház, a hol a leleplezett banda főemberei: Tökési tüzelőgény és Müller I. (e címen nem szabadségvesztéssel is büntetett) notórius alakok három év óta üzték vakmerő csaláscikat és fosztogatták a játékszenvedélytől elvakult embereket. Hasonlóan fészke volt a turfcasalókban a vámház-köruti Nádor-kávéház, ahol a banda feje és esze: Müller Imre valóságos versenyfogadási irodát tartott és a szegény pincérek garasos keresményét is elszedte. Nála fogadták a vásárosarnoki kereskedők és alkalmazottak a Nádor-kávéházban (Vámház-körút 4.) és pedig olyan nyílt és titkolódzás nélküli, mintha mi sem volna természetesebb, mint hogy Müller urnak versenyfogadó irodája van a Nádor-kávéházban, ahol már népszerűsége is tett szert a vézna, sovány Müller Imre, akit a kávé-humor „Tarál”-nak keresztelt el. — Hát Müller-Taral ur most nagy bajba jutott. Dömjén Benő detektív-felügyelő figyeltette és a Vámház-köruti Teplic-féle Ferenc József hid kávéházban elcsipette embereivel. Müller meg akart ugrani, de a detektivek lefűltek és tagadásával szemben reá bizonyították a turfcasalókat a nála talált kompromittáló levelek és fogadási listák segítségével. Különböző Müller Imre már nem kezd ezen a téren. A múlt évben is befogta a rendőrség és 30 napi elzárásra ítélte hasonló családokért. Ezen kívül ki van tiltva a turfról, amelynek kerítése előtt az egy forintos kapunál döngött el versenynapokon.

A rendőrség Müller kézrekerítése után ma razzitát tartott a Kossuth Lajos utcán, Vámház köruton, Kerepesi-uton és a Vádás és Versenylap fogadási irodája előtt, ahol összefogdoszták Müller büntetésait, a kik a következők: Kovács János asztalos, Izsák Ferenc hentes, Kövesi Kálmán pék, Farkas Mihályné és Novák Mari.

UJDONSÁGOK.

Gründolás a Szaharán.

Kolozsvár, okt. 23.

Századunk a „gründolás” százada. Egy ezer és nyolcszáz év alatt, össze-vissza sem alapítottak annyi társaságot, egyesületet mint napjainkban, egyetlen egy rövid hét alatt. A realizmusra hajló, a józanná vált huszadik század lovagjai már nem abban lelnek gyönyörűségüket, hogy szívük bálványainak ablaka alatt, órák hosszat pengessék a lantot és ábrándozzanak. Őket nem az teszi boldoggá, ha az isteni nő egy mosolyt pazarol rájuk, hanem inkább annak örövendek, ha sikerül nekik megfelelő számú részvényeket összehozni egy bank, egy szövetkezet, egy pincegyűjt, vagy egy zálogház gründolásához.

Igy nap-nap után olvashatjuk, hogy itt, meg itt megalakult egy társaság, mely vesz mindent, mely szerez pénzt, földirtokot, műtrágyát, mandátumot, anyós és feleséget. Olvashatjuk, hogy ez meg ez az ur keskenyvágyú vasutat alapított Grünlandban, vagy napilapot a pápuák földén, de arról mit egy fiatal francia meg akar cselekedni, arról még ez ideig a legvesztebb hírből álló gründolók sem mertek ábrándozni.

Japues Lebundryd van szó. Arról a fiatal franciáról, kit a lapok mostanában I. Jakab néven emlegetnek. Lebadynek rengeteg pénz hever bankjaiban. Több, mint Franciarszágbán bárkiné is. Ha kevesebb pénze volna, talán beérné az az, hogy egy léghajó-állomás gründoljon a Nagy-Gönczöl valamelyik csillagán, de így császárságot alapít. Európában már minden terület be van gründolva, így tehát kénytelen Lebundryd más világűrben alapítani meg az ő birodalmát.

Afrikában nézett tehát alkalmas terület után. Talált is egy jó darab földet, mely még eddig senkinek sincs a nevére telekkönyvbe a Szahará. És itt fogja meggründolni a szaharai császárságot. Az európai diplomácia pedig nyugodtan nézi, hogy a tegnapi még szürke monsieur, ki már ma felségnéki titulálhatja magát, hogy dobálja bele millióit a homokba!

A „felség” pedig nem is sokat törődik a diplomáciával, se az európai közvéleménnyel, mely őt bolondnak tartja, ő csak szervezi tovább az államot makacs kitartással és bátha ki kapar onnan a homokból valamit: egy új piacot Európa számára, miből eggyel több sohasé árt.

És hogy I. Jakab mennyire komolyan veszi a dolgot az is bizonyítja, hogy már dinasztia alapításán is töri a fejét. Nem

szüverénnek akarja nőül venni a leányát. Ennyire nem szerénytelen ő. Egy pompás kis párisi chateauf. Augustine Desliertet ülteti maga mellé a szaharai császárság trónusába. A kisasszony már el is akart utazni új hazájába egy hajón, de a kapitány nem engedte fel a hajóra Pift a leendő császárné ölebecskét. E miatt Augustus császárné egy megharagudott, hogy feledve császárt, birodalmat és homokát, egyenesen visszautazott Párisba. Most ismét Szahara császára császára oldalán van, ki egy időre pihenni tért a londoni Savoy-szállóba. És várja, hogy majd bevonulhasson az új királyi udvarba. (k.)

A régi példa.

Kolozsvár, okt. 22.

Most, hogy a magyar szellemről a hadseregben annyi szó esik, érdemes történetet ujt fel egyik debreceni olvasónk. Mikor Deák Ferenc 1878. január 28-án meghalt, a 46. gyalogezred Laibachban állomásozott magyar katonai részvénytulajdonosok küldtek Széll Kálmán miniszternek. Az eset hírt megírják az újságok, amire az ezred parancsnoka, Biltz Frigyes szigorú vizsgálatot indított, hogy megtudja, igaz-e a hír s hogyan történhetett a részvénytulajdonosok a katonai hatóság tudtán kívül való elküldése.

A vizsgálat kiderítette, hogy a részvénytulajdonos Lénárd nevű újonc írta s tizenkét örmester írta alá. Az ezredes nagy rapportot rendelt el. Ott álltak a politikai „izgató” mögött az örmesterek, mindegyiknek a századosa s az összes törzstisztek. Nagy volt az izgalom, mert a meg nem engedett politizálás miatt szigorú büntetéstől félték. Ekkor aztán Biltz Frigyes ezredes tiszta magyarsággal a következő beszédet intézte az al-tisztekhez:

— Végzetlenül örövendek, hogy vannak katonáim az erredben, kik lelkesültni tudnak egy elhunyt nagy hazafiak lángszelleméért, mert tudom, hogy csak az ilyen katonák szereti igazán hazáját és ha kell, sorsáért feláldozza életét. Sajnálatlalt értesültem azonban, hogy önök az imént felolvasott részvénytulajdonosi közvéletlen fellebbvalójuk tudta nélkül aláírták és elküldték. Ezért rosszallásomat kell kifejeznem és azt hiszem, be fogják látni, hogy sokkal szebb lett volna, ha önök kérésükkel közvetlen hozzám fordulnak és én ezen magyar ezred összes katonáinak nevében illetékes helyre juttattam volna az öszinte részvét nyilvánítását. Ezennel megparancsolom ennél fogva, hogy a jövőben minden kérésükkel forduljanak hozzám, mint az ezred atyjához, mert a míg én állok az ezred élén, én akarok itt a legmagyarabb érzelmű lenni és ha lesz valaki, a ki még magyarabb akar lenni, az innen pusztulni fog!

Az al-tisztek távozás után pedig a tisztekhez szólt az ezredes:

— Az egész dologból csak azt sajnálom, — mondta — hogy önök közül senki sem bírt tudomással az elküldött részvénytulajdonosi iról. Ennek okát pedig egyszerűen abban keressék, hogy önök a katonában a nemzeti szellemet nem fejlesztik, hanem elnyomni igyekeznek. Ezért megparancsolom, hogy ezután péchy Miklós századparancsnok ur a magyar történelemből és a magyar földrajzból hetenként kétszer az ezred összes al-tiszteinek előadást tartson, melynek előmenetéről nekem havonként jelentés teendő.

Olvasónk megjegyzi, hogy Biltz Frigyes egyik legkitűnőbb törzstiszteje volt a hadseregnek, dandárnok lett s altábornagyként halt meg. Szóval nem kell leszagatni a Kossuth-szobor koszorúit!

— (Vörhenyjárvány Kolozsvárott.) Riasztó hír ez a szülőknek, de a közérdeknek tartozunk vele, a midőn felhívjuk a kolozsvári iskolák vezetőségének figyelmét a városi főorvos legutóbbi jelentésére, mely szerint erősen terjed városunkban a vörhenyjárvány. A főorvosi jelentés szerint már tegnapelőtti ötven vörhenybetegség esetéről érkezett hivatalos jelentés, de szerinte föltétlenül akad még százötven be nem jelentett betege a pusztító járványnak. Azt hisszük tehát, hogy a kór további terjedése érdekében tanácsos volna az iskolai előadásokat megfelelő időre felfüggeszteni s ily módon kellő elővigyázat után eleget tenni a felelősség parancsának.

— (A kolozsvári tanítótestület közgyűlése.) A kolozsvári tanközponti tanítótestület folyó évi közgyűlést Kolozsvárt az erdélyi evang. reform. egyházkerület teológiai fakultásának disztermében november hó 13-án és 14-iken tartja meg. A közgyűlést megelőző nap november 13-án d. e. 8 órakor, az állami polgári leányiskola helyiségében (Farkas-utca 9.), a) a tanítótestület segélygyűlésének közgyűlése, s ennek befejeztével b) a tanítótestület közgyűlésenek előterjesztése fog megtartatni. A közgyűlés első napjának tárgysorozataiban különböző előterjesztések és jelentések lesznek. Emlékbeszédet mond néhai Pál Ferenc állami tanítóképző intézeti igazgató felett Felméri Albert tanítóképző intézeti tanár, Krausz Sándor áll. tanítóképző intézeti tanár. „A lélektan néhány eredménye és ezeknek pedagógiai alkalmazása” címen értekezést fog felolvasni. Közgyűlés után a New-York-szálló külön termében társas ebéd lesz. Délután az Eötvös-alap helyi gyűjtő- és kezelőbizottsága tart közgyűlést, a szokott tárgysorozattal az ev. református teológia disztermében. A második napon nyilvános tani-

tást fognak tartani Móricz László tanítónő és Belle László gyák. isk. tanító. Tanítás után a közgyűlés folytatása, melyen az új tisztségviselő megválasztása után felolvas Hangai Ottóvá keresek. akad. tanár a magyar és német iskolai egyesületekről. A M. T. O. Bizottságának egy évi működéséről jelentést tesz Súlyom János. Különböző jelentések után végül az indítványokra kerül a sor.

— (Egy kis gyermek halálára.) Sirassátok meg azt a szőke gyermeket. Mi is, a legfőbb hőrt szeretők pengetni lantunkon, úgy összeszorul a szívünk, ha rá gondolunk, hogy az a viruló, szépséges szép gyerek, a kis Dudi, — immáron porlad. Véletlenül mágnás család gyermeke volt. Báró Bornemissza Elemérnek és az ünnepelt erdélyi szépségnek, Szilvássy Karolának volt a hatuszandós fia a kicsi Dudi. De ha utszéli koldusnak lett volna magzata, akkor is magával vinné mind azoknak a fájó bánatát, akik egyszerűen látták csodás szőke fűrtét, meleg, nagy, bámuló szemét, édes mosolyát, bájos, kedves tipegését. Ott sétált nap-nap után a Mátyás-téri kórzon, a fess nevelőnő karján és soha se tudtam elmenni mellettük anélkül, hogy hatszor is végig ne mustráljam a kis fiút, aki aztán már messziről is megismert és hosszasan bámultunk egymás után, míg csak a járókelők s a házak raja el nem vesztett bennünket egymástól. Aztán egy napon hiába vártuk. Dudi elmaradt. Dudit elvitték nyaralni, messzi Szilágycséhbe s ott érte el a gyilkos kór, mely ime egy borongós őszi nappal mindörökké elszakította őt a bálványozó szülők és rokonok s a messziről becézőktől. Ugy fáj a hír! Sirassátok meg azt az édes, immár többé nem tipegő, mosolygó, bájos, meghalt szőke gyermeket.

— (Öngyilkos aggastyán.) Egy nyolcvannégy éves öreg ember vetett véget életének Kolozsváron. A brudán Farkasnak hívják az illetőt és a Fellegetvár-uton lakott. Már régóta észrevették rajta hozzá tartozói, hogy valami bántja, de arra, hogy öngyilkosságot kövessen el, mikor már ugys csak napok lehettek hátra életéből, nem gondoltak. Azonban az öreg ember úgy látszik hogy már régóta foglalkozott az öngyilkosság gondolattal, mert minden előkészületet megtett arra, hogy megvált az élettől. Tegnap délelőtt fél tíz órakor aztán végre is hajtott a végzetes tervét: felakasztotta magát házának padlására. Mire észrevették a dolgot, Abrudán Farkas már halott volt. Holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították be.

— (Péter királyt nem fogadják.) Már lemosták a vért a belgrádi konak parkettjéről, kicsiszolták a karkodát és a vérozdákat és „Szerbiában minden rendben van”, mint hivatalosan jelenteni szokták, ha lángban áll a királyi palást. Az új király, I. Péter, immár arra gondol, hogy utolsó mosakodását végezze a külföldi udvarokban. Jelentették már, hogy Péter király ismerkedni akar s e célból bemutató kör látogatást akar végezni a többi uralkodónál. Erre nézve most igen érdekes hírt kapunk Berlinből. A belgrádi udvart bizalmasan, de éppen nem diszkrétén értesítették, hogy ne jöjjen Berlinbe, mert „sajnálatlalt” nem fogadná őt a császár. Az üzenet azzal a kommentárral ment át, hogy Vilmos császár sokkal jellemesebb uralkodó és annyira modern, hogy nem nyúlhatja kezét ennek a legsötétebb középkori királynak. Ugyanilyen értelmű üzenet érkezett az orosz cári részéről is Belgrádba, ahol természetesen nagy a rémület és elkeseredés. A derék belgrádiak sehogy sem értik, hogyan utasíthatják vissza Péter király jobb-ját a kollégái, holott a királyok mind igen jó nevelésű gentlemanok, akikről ilyen udvariatság alig tételezhető fel.

— (Szász Károly püspök lemondott.) A dunamelléki ev. ref. egyházkerület hazafi és egyházi érdemeiben gazdag püspöke, Szász Károly, a kiváló költő, műfordító és szónok, aeg korára való hivatkozással, beadta nyugdíjaztatási iránti kérését. Egyszermind a budapesti ev. ref. egyháznál viselt első papi állásától is megvált, mert elgyengült állapota miatt nem képes viselni az állással járó kötelezettségeket. A pesti ev. ref. egyház tanácsa htfőn foglalkozott Szász Károly nyugdíjaztatási ügyével. Hegedűs Sándor v. b. t. t. tanácsos, ország. képviselő, mint az egyháztanács elnöke, győnyörű beszédben méltatta az agg főpap halhatatlan érdemeit. Az egyháztanács egyhangulag hozzájárult a nyugdíjaztatáshoz és nyugdíj 3000 koronát állapított meg. Ugyanannyit fog megállapítani az egyházkerület is.

— (Csallány tábornok ur, a műmagyar.) Csallány tábornok ur hihetetlen és nem várt módon lett nevezetessé, kerek e hazában. Megismertette a nevét azzal az undorító cselekedettel, a midőn elraboltatta a hazafiság koszorúját Kossuth Lajos szegedi szobrának talpazatáról, majd a midőn e bátor cselekedet után a háborgó, ám fegyvertelen népre lövettet. Ő immár fogalomává vált, a bennünk gyűlölt, eszméinket semmibe sem vevő szölds tábornok fogalmává... És most valami új szellem szállotta meg a honvéd-generális

urat. Tudniillik, most vagyon a nemzeti szemszúrás ideje. A generális ur magához hivatva a szegedi színházból minapában tündöklően kivonult katonazenekar vezető örmesterét s utasította őt, hogy ezantul a színházban, felvonás közben csakis magyar zenét játszon. Generális ur, fogadunk, hogy ön ezzel nagyot remél elérni. Ön úgy véli Szegedben megoldani a vajdó katonai kérdést. Ön azt hiszi, hogy ha magyar vezényszózt nem kapunk, menten lecsillap a fölgerjedt honfői érzés és menten szelid galambokká válunk, mihelyt elágyítja szívünket az ön rezes bandája a „Körösi lány” és a „Szőke kis lány csitt, csitt, csitt...” nagystíli melódiáival. Ön ezt hiszi Tábornok ur és Tábornok ur, ön téved.

— (Nem okleveles gazdatiszték ügye.) Az új gazdatisztí törvény kedvezőlen jövőnek tette ki a nem okleveles gazdatisztéket. Ezzel szemben a „Nem Okleveles Gazdatiszték Országos Egyesülete” minden törvényes eszközt megragad arra nézve, hogy a kartársak jogos érdekét elbukni ne engedje. Az egyesület okt. 25-én délelőtt 10 órakor gyűlést tart a Váci-utcai városház nagyeremében, melyen a sérelmes törvények novelláris kiegészítése felett fognak tanácskozni.

— (A belga királyról.) Kevés királyról farnagok annyi életet, mint Lipót királyról a saját hazájában éppen úgy, mint a külföldön. Ennek oka első sorban az, hogy a belgáknak nagyon kevés van meg a trón iránti tisztelet; ez a republikánus érzelmű nép nem tesz sok különbséget emberi szempontból uralkodó és alattvaló közt és hangos kritikával méltatják a tetteit. De van is okuk az elécfaragásra, melynek legfőbb célja az a sok kirándulás, amit a király inkognitóban Párisba tesz. A párisi kártya természetesen nem nehezelt nekik rá, hogy öregeid szíve gyöngéd érzelmekkel viseltetik egy szép táncosnő iránt. Hanem a királyi titkok minden kéményre ráírják, a honnan aztán az összes vereteknek sikerült megadni. Hogy ez elsősorban a király-nak nem tetszik, az elképzelhető; azonban ő sokkal inkább ember, mint király, sokkal jobban szereti is az életet, semhogy a bosszúságnál többet érezne, pláne kesereg-nék. Azok, akik jól ismerik Lipót király emberi voltát, egyikének mondják a legérdekesebb típusoknak; valósággal kétféle lélek lakozik benne. Az egyik a vidám, élénk tudó, kissé könnyelmű bohém-teremtés, a másik pedig éppen ennek ellenkezője: a páratlanul pedáns, számító és merész üzlet-ember. A tőszén éppen olyan otthonos, mint a színházi öltözében. Csodálatosan kifinomodott spekuláció érzékkel meg tudja előre sejtteni a tőzsei hullámokat. Ha véletlenül nem király, mondják róla Belgiumban, kitűnő tőzsér vált volna belőle, aki a pusztá eszével is szép jövedelmet tudna szerezni.

— (Felrobbant patronok.) A fővárossal szomszédos Pilis-Csabán, kedden reggel baleset történt. A lögyakorlatok terén, a hol legutóbb szombatn tartottak céllo-véseket, valamelyik katoná elvesztett három darab patronot. A patronokat a faluból való gyerekek megtalálták és kedden délután kimentek az erdőbe, hogy a patronokat el-süssék. Hatalmas köveket gurítottak össze és egy vasrúddal ütötték a patronokra. — Mindháromt egyszerűen robbant-suk fel, hogy nagyobb legyen a durranás. Csakugyan nagy volt a durranás. Akkorát puffant mint egy ágyú. De lett is utána jajgatás. A patronok rézhüvelyének szilánkjai széjjel repültek és megsebesítettek 3 gyermeket. Kadács Márton 14 éves fiúnak balszerembe fordított egy szilánk. Weinmann István 8 éves fiu orrán sérült meg és Handely Károly 12 éves fiu mellén sebesült meg. Az első ma reggel kellett behozni a szl. János kórházba, ahol szemét operálják. Valószínűleg elveszti egészen a szemét. — A katonai hatóság szigorú vizsgálatot indított.

— (Egy vármegyei főjegyző jubileuma.) Szolnok-Doboka vármegye főjegyzője Bándy György, vármegyei szolgálatának huszonöt éves jubileumát nagy ün-nepségekkel ülte meg Désen a megyei tiszttákar. A teljes szemben megjelent köz-pont és járási tisztviselők élén dr. Terma Miklós alispán lendületes szép beszédben mondott üdvözlőt, a közhangulatnak adván kifejezést, midőn meleg szavakban méltatta Bándy főjegyző nagy és sok érdemeit, majd átnyújtotta a tisztviselők társaság ajándékát: egy díszes aranyórát láncsal. Bándy György főjegyző meghatóttan mondott köszönetet a kartársak kitűnő szívetekért.

— (Aki a királynak ízetlet ajánl.) Furcsa tartalmú levél érkezett vissza Budapestre a kabinetirodából. A levélbe, amely-be egy folyamodvány volt csatolva, egy Eifersberger Ilés nevű fővárosi ember, aki-nél foglalkozása nincs kitűntetve, azzal a kéréssel fordul ő Felsége a király jó szívé-hez, hogy adjon neki kölcsön öt évre 10.000 koronát, amely összegre neki szük-sége van egy vállalatához. A folyamodvány-ban elmondja, hogy realis vállalatához kell neki a pénz. Fejtegeti aztán, hogy mennyi haszon lenne belőle. Őt év alatt ötvenezer forint lenne belőle, amiből nagyon szíve-sen átengedne 40 százalékot magas hitelezője részére.

— Nem kapok sehol sem pénzt a rossz üzleti viszonyok miatt, pedig hát igazán vagonyt tudnék szerezni mostan. Főhöz-fához mentem pénzért, de senki sem ad és ha akadna is valaki, akkor is fél-nem kellene, hogy a haszon nagyobb részét az vinné el!

Igy többek között a furcsa ember, a ki végül bocsanatot kér, hogy egyelőre ti-tokban tartja az ízetlet, mert bátha nem kap választ és többen megdűdják titkát. A jeles ur sejteti. A kabinetiroda válasz nél-kül küldte vissza a furcsa ajánlatot és ké-relmét és a mai nap folyamán kézbesítette a rendőrség kézbesítő hivatalától azt Eifers-berger urnak.

— (Jubiláló tanító-testület.) A Marostordamegyei Általános Tanítótestület, jelen évvel fennállásának huszonötödik év-fordulójához ért. Ezen alkalommal tünne-pi közgyűlés lesz Marosvásárhelyen a várme-gyeház disztermében. Kezdeté d. e. 10 órakor.

— (Tea-estély Désen.) A dési jó-tékonyodó nőegylet, Erzsébet-leányárvaháza javára, jövő hó 7-ikén, a vármegyeháza disztermében, táncsal egybekötött teastélyt rendez, mely a hölgyrendezők nagy buz-galma és egyénisége révén fényes sikerének ígérkezik.

— (Diplomáciai beavatkozás egy gabona-pör ügyében.) Budapestről jelen-tik: Érdekes jogi eset foglalkoztatja az itten kereskedelmi világot és jogász köröket. Az ügy, melyet alább ismertetünk, az osztrák-magyar követiség beavatkozását tette szük-séssé és a belgrádi osztrák-magyar követ jelentést tett az ügyről a közös külügy-mi-niszternek. Strasser és König budapesti ga-bonacég egy rakomány 3000 mm. szorb buzát vásárolt egy zágábi gabonakereskedő cégtől, a szerbiai Sabac dunai állomásról való átvétellel. A követlő értelmében Strasser és König cégek köteleessége volt az árúérté-két, mintegy 42.000 kor. a Dunagőzhajózási társaság által kiállított átvételi levényé ellenében kifizetni. A buzának berakása an-nak rendje és módja szerint Sabacon meg-történt és a Duna-gőzhajózási társaság átvételi levényt adott ki az eladónak, mely-nek ellenében az eladó megbizottja a vételért Strasser és König cégtől felvette. A Duna alacsony vízállása következtében a buzával megrakott hajó néhány napig Sabacon volt kénytelen vesztelgni, de körülbelül négy-öt nap múlva a for-galmi akadály megszűnt és a gabonaszállít egy gőzös a sabaci partoktól elvon-tatta. Alig távozott 80 méternyire a part-tól, egy bizottság érkezett a kikötőállomásra és kikötésre intette az utban lévő hajót. A kapitány eleinte nem hajlott a szóra, de később engedett és a paron kikötött, hol értesésre adták a kapitánynak, hogy a ga-bonára a belgrádi bíróság a zárlatot el-rendelte és pedig azon az alapon, mert az, a ki Sabacon a buzát a kiskereskedőktől összevásárolta, a vételár egy részével hát-ralekálban van, melyet az eladó ellen per-utján érvényesítteték és a bíróság a zárla-tot kimondotta. A Dunagőzhajózási társa-ság állomásoztónke tiltakozott a zárlat el-rendelése ellen, eladván, hogy a hajóakra-mány fölött az eladó nem rendelkezik, mert a feladási levény szerint más más a vevő, Strasser és König budapesti cég bir rendelkezési joggal. A zárlatot ellen-delő bizottság erre megkereste a rendőrsé-get és ez karhatalommal tertotta vissza a gabonaszállító hajót. A budapesti cég mely 42.000 korona erejéig látszik megkárosodva, táviratilag fordult segítségért Dumba Miklós belgrádi osztrák-magyar követhoz, kinek azonban nem állott módjában a céget iga-zaihoz juttatni.

— (A város milliói.) Pénztárvizs-gálat volt a város főpénztárában. A vizs-gálat alkalmával kitűnt, hogy milliói van-nak a városnak. A város pénzkészlete a főpénztárban ez: Az adóhivatalnál külö-nböz adóemkekben befolyt 134.932 kor., a házipénztár bevétele 1.160.151 kor., kiadása pedig 1.090.375 korona. Marad 69.175 ko-rona. Kötvénybevétele 7.128.705 kor. Kiadás 949.975 kor. Egyenleg 6.179.330 K. Javadalmi hivatal bevétele 100.368 K, kiadása 11.402 K. Sietünk megjegyezni és a város hitelezőit kínosan meggyugtlatni, hogy mindezek a nagy pénzek nem a kolozsvári, hanem a szegedi városi pénztárban találhatók. Nálunk bizony a házi pénztár éppen olyan üres, mint akár egy I. éves jogászé, a hónap utolsó napjaiban.

— (A pápa új államtitkára.) A pápa új államtitkára, Merry del Val, spa-nyol származású. Édes atyja Bécsben majd Londonban spanyol nagykövet volt. Kinevezése sok biornoknak nem tetszik, mert ebben a mellőztetésüket látják. Még csak 38 éves és a legközelebbi konsistorium-ban már is elnyeri a biornoki méltóságot. — Olyan sulya, mint a minő Rampollá-nak XIII. Leó pápa alatt, Merry del Val-nak bizonyára nem lesz, de aggodalmat kelthet, — hogy ezen év augusztus havá-ban pedig Magyarországra-Ausztria tiltá-takozott azon terv ellen, hogy Merry del Val neveztesse ki bécsi pápai nagykövet-né. A fiatal államtitkár papásgánok kez-dete óta pápai szolgálatban állt és mindig megbízható hivatalnoknak bizonyult. Édes atyja már egyházi diplomáciai szolgálat-ra nevelte és ennek megfelelő nevelésben részesítette. Már 1892-ben, tehát alig 27 éves korában szolgálatotvó kamarás volt a pápának és a ruhaőrző külön címet nyerte. A ruhaőrzőnek képezi földatát, hogy a biornosokra öltsé a biornoki ka-lapot. 1897-ben pápai házi praelatus, majd canadai apostoli küldött lett. 1900 óta nicaei címzetes püspök. Ő vezette eddig az academia dei nobili ecclesiasticit, mely a fiatal római nemesekeket neveli a diplo-máciai pályára. Amikor del Sarto velen-cei patriarká a velencei térti jeggyel Rómába érkezett, Merry del Val a con-clave titkári teendőit látta el. És del Sarto, aki álmban se gondolt arra, hogy utódja lesz XIII. Leónak, a titkárt megtartotta államtitkárnak. Bizonyára ép oly mértékben kiélgítette a fiatal praelatus tevékenysége az interregnum alatt, amennyire a többi pályázó nem találkoztott tetszésével. XIII. Leó a legutóbbi éveken érthető okokból közönségesebb tehetségű emberekkel vé-tette magát körül, hogy nehezeze esett

ezeknek sorában keresni első miniszterét. Gotti, Vanutelli és Satolli voltak a legjelentékenyebb államtitkárság-jelöltek. Satolli intrinszeny politikát folytatott, mint washingtoni apostoli küldött és egyénisége nem illeti X. Pius szelídsgéhez. Vanutellinek nagy rokonsága van Rómában. Nála ez képezhet az akadályt, nehogy túlságosan érvényesülhessen a külső befolyások. Saját úján akar járni az új pápa és az intrikáknak már előre útját vágja. Első eset, hogy nem olasz ember államtitkára a pápának. Ez adja meg Merry del Val kinevezésének nagy fontosságát és ez magyarázza meg az olasz bibornokok dühét, kik ezen kinevezésben saját megaláztatásukat látják. Rövidesen meglátják majd, mennyire jogosult aggodalmuk a pápa követendő iránya tekintetében.

— (Letartóztatott tolvaj.) A predeali nemzetközi vasúti állomáson letartóztatott egy erdélyi részről illetékes embert, ki sok magyar pénzt akart beváltani. Három-ezer koronát találtak nála, miről nem tudott számot adni. Azt hiszik, hogy a pénzt a konstanciai bankfőnöktől lopta, hol a múlt hónapban nagy sikasztás történt. Az elfogott embernek társa is volt, ki azonban eltűnt a vasúti állomásról és még eddig nem sikerült elfogni.

— (Meghárta a tehén.) Rosenfeld Márton szászrégeni lakost beteg tehene meghárta. A hatósági állatorvos a tehenet megvizsgálván, veszettnek találta. Így a megharapott ember védőoltás véget felutazott a budapesti „Högyes“-intézetbe.

— (A körmendi botány hősét elítélték.) Mocsári Ignác körmendi leányiskolai tanító ügyét tárgyalta tegnap a Kuria. Annak idején harmadfelévi fogházra ítélte el a kir. törvényszék Mocsárit, ki tudvaleg a tanítványaival bűnös szerelmi viszonyt folytatott. A kir. tábla a törvényszék ítéletét, magánvaló híján megsemmisítette. A Kuria első büntetőtanácsában Zsigmondovics Mihály bíró előadása után Thassy Pál koronaügyési helyettes főtartotta a vádat, míg Tetéleni Armin dr. a vádlott fölmentését kérte. A Kuria a győri tábla ítéletét megsemmisítette s Mocsári Ignácot csábítás büntette miatt egy esztendő börtönre ítélte.

— (Árverés a vasutnál.) A vasuton szállított kézbesíthetetlen tárgyak a kolozsvári állomáson o 28-án délelőlt 9 órakor, a vasúti pályához teheráru raktárában nyilvános árverés útján elfognak adni.

x Tánckisakola nyitása. Körutambó hazaérkezvén, téli tanfolyamomat november hó 2-án megnyitom. Jelentkezések, vagr beiratkozások minden időben eszközölhetnek lakásomon. (Főter.) Mátyás király-ter 12. szám. II. em. 25. ajtó. Reggel 9 óráig délután 1-ig magánórát is elvállalok. Tisztelettel Major József okl. táncmester.

x Pénztárnói, elárústónói, vagy más hasonló állást keres óvadéktéves leány, ki már mint elárústónó alkalmazva volt. Cim a kiadóban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, pénteken, 1908. okt. 23-án:

Patyolat kisasszony.

Színzmű 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, szombaton, okt. 24-én:

A DRÓTOS TÓT.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Patyolat kisasszony. (b. 21. sz.)
Szombat: A drótos tót. (b. 22. sz.)
Vasárnap d. u.: Ocskay brigadéros (Ifj. el.)
este: A falurossza. (b. 23. sz.)

* Patyolat kisasszony. Így hívták Elizát, a kis vidéki korcsmáros lányát kicsi korában, a mikor még körít lopott a szomszéd kúrtjából, a mikor még fölmászott a gyümölcsért a fára, a mikor még csak apró korcsmáros lányka volt. Mert azután, hogy a szegény szülők rááldoztak annyit és iskolába járatták, hogy tanítónői diplomát is szerzett, akkor aztán szegyezte ezt a paraszti nevet, a minthogy szegyezte mindent, a mi oda kötötte a szegényes származáshoz. Szegyezte a házat, ahol lakik, a foglalkozást, amit atyja őt, magát a szüléit is szegyezte. Esztendőig irt kisasszonyok között járt az intézetbe. Más világban élt. Más világról álmodozott. Ott látta már a búske nagy urat, aki odajó hozzája, a szép, a művelt hölgyhöz és elviszi messzi, magához, feleségül, a lovagvába, a kastélyba. És irti nő leszen. Közben hszáérkezik a diplomával a zsebében. Először eldicsekedtek az öregek az ő tudós lányukkal. — Aztán igyekeztek, hogy értékesítsék a verejtékes fáradság útján megszerzett tandíjak gyümölcsét, az oklevelet. De ki tudja kétezer pályázatot esztendőig bevárni! Ezalatt megunták otthon Patyolatot, a kinek semmi se jó, senki se jó, a ki ingyen él, Patyolat pedig meggyűlöli apját, a ki közönséges lelkével nem tudja megérteni az ivadékat, az új nemzedék más feltölgását. Összevesznek. Patyolat pofont is kap. Világá meg fog, azaz hogy Párisba. Kap őt bizonyára foglalkozást, miután György urfiéktől a kút ő és György ur Lucie huga férjül remélték Patyolatnak, — kikerült, mert nem akart kedvese lenni a legénynek. Párisban tenger megalázó és megpróbáltatásos

megy át. Ehez k is. De tisztaságát föl nem adja és megtört büszkeséggel visszatér átkozódó atyjához és jóságos öreg anyjához. Itt előbb rejtőzgetik, azután apja mindent megtud. Újlag is elkergetné, de — csodás! — ép a kellő percben jön az esztendő előtti kikoszorózott lakatos kőr. Újból megkéri Patyolatot. És Patyolat, holdogán és hálásan csókolja meg kezét a hű fiúnak s kötegyt tűz maga elé s — ezzel befeljeződik, Brieux ur tanulságos meséje.

Persze, csak világos fővel s egy pár megejtő hang és szóval le nem győző. szívvell kell végignézni ezt a kis mesteremberdolgót, nyomban rájövünk a sok-sok falsifikációra. Először is, a szegény ember tanult lánya dehogyan is, veti meg mind a hány, az ő kűzködő szüléit. A kenyerét nehezen kereső apa, ha a lánya nem is kap még állomást, ha már tanította, dehogyan is követel tőle olyast, hogy művelt agya és lelke mellett részeges gyári munkások közt mérje az a pálinkát. Ha meg az atya oly rossz és oly durva volna, mint Brieux írja, dehogyan is volna különös, ha a tulajdonos édes magzata holig elidegenkednék tőle.

Tehát szűk, sovány és hazug mese a Patyolat meséje. Hazug és ugyletelő hazug, bármennyire is kicsordult a könnye némely nézőnek, tulleven már az első felvonás retentősen unalmas, vontatott félórán. A második felvonás tényleg jobb, és érdekesebb, a harmadikban aztán újra sekély semmitmondásban részesülhetünk.

Mindamellett, kis lányoknak, vasárnap délutánra, elég jó szemléltető oktatás lehet és a Brieux-remek, melynek szereplői csakugyan teljes erejűből azon voltak, hogy megértessék ezt a drámaiadalmi lehetetlenséget a nézőkkel. Nem rajtuk mult, hogy ez nem sikerült, hogy a nem nagy számban megjelent közönség ásitozott, mozgott, fészkelődött, mint a ki nem mult és nem jól érzi magát. Pedig Tóvölgyi Margit valódi művészettel játszott a címszerepet. Nekünk legjobban tetszett a második felvonás megbánó jelenetében, de ezen kívül is folytonosan jelét adta nagy lehetőségeinek, mely kár, hogy itt-ott még némi túlzásokra ragadja őt. Laczkó Aranka a jóságos anyát, a korcsmárosnét játszotta, sok szívvell és gyöngédséggel, de sajnos, kevés új vonást vegyített alakításába. Szakács Andor volt a korcsmáros. Teljesen eltér az a szerep az ő színészi hivatottságától s mégis volt több jelenete, a midőn föltétlen igazsággal és realizmussal tüntette elénk a közönséges lelkűt, durva szűlőt. És y Emilia bájos, közvetlen, szeretetreméltó Lucie-je, Szentgyörgyi tipikus utkaparója mellett Tompa Kálmán és Dezséri Gyula érdemeinek elismerését az est történetében. Tóvölgyit, Szakácsot, Laczkó Arankát és Ésyt felvonások után megtapsolták. A dráma ma páratlan számu bérletben kerül másodsor előadásra. (b.)

* Vasárnapi előadások. Vasárnap — mint már jelezttük — két előadás lesz. Délután az „Ocskay brigadéros“-t adják ifjúsági előadás gyanánt, este pedig „A falurossza“ kerül színre.

* A drótos tót. Lehár népszerű operettje holnap, szombaton kerül színre, részben új szereposztással.

* IV. László. Legközelebb felelevenítik Dobra Lajos rég nem adott történelmi drámáját: „IV. László“-t.

* Farkas Imre dramolettje a kolozsvári színpadon. Farkas Imre, az oly fiatalon országos névre és népszerűsége szert tett poéta „Jón az Idvezítő“ címmel, egy felvonásos, verses dramolettet irt, melyet Megyeri Dező igazgató elfogadott előadásra a kolozsvári Nemzeti Színház részére. Az érdekes újdonság elé nagy várakozással néznek irodalmi körökben a fiatal poétának működését és fejlődését figyelemmel kísérő barátai.

Táviratok

A politikai válság.

Budapest, okt. 22. é. 12 ó.

Apponyi minisztersége.

Az „Esti Ujság“ szerint akik ismerik a bizottság megállapodásait azt mondják, hogy Apponyi Albertnek engednie kell eddig elfoglalt álláspontjából, ha aktív politikus akar maradni. Apponyi Albert viszont állítólag kijelentette, hogy habár elvi dolgokban is lényegesek az eltérések, azért fenntartja eddigi álláspontját, azonban ezért nem lép ki a pártból, de miniszterségre nem reflektál.

Formulák.

A szabadelvű pártban újabb formulát vetettek fel. E szerint mivel a király ragaszkodik a hadseregbeni felségjogaihoz, óhajtanák némelyek hogy ne hozzon a párt semmiféle határozatot, de az új miniszterelnök se tegyen külön nyilatkozatot, hanem eszközölje ki, hogy a felség maga nyilatkozzék. Ezen nyilatkozatban pedig mondja ki a király, hogy minden törvényt, tehát a kiegyezési törvényt is ugyanazokkal a törvényhozási tényezővel, melylyel megalkották, módosítani és megváltoztatni lehet. A formulának nem sok híve akadt, mert nem nagyon bíznak benne, hogy a király ezt a kijelentést megtenné.

A felségjogok.

A „Magyarország“ szerint a visszautasítás felségjogok miatt történt. Bécsben nem engedik meg, hogy a vezényszóba a nemzethek beleszólási joga legyen. Tiszáék, Hieronymiék készek meghajolni a korona követelése előtt, úgy hogy a bizalom most már csak Apponyiban lehet, benne is ki tudja, hogy meddig. Holnap gróf Khuen Héderváry és Lukács László Bécsbe utaznak.

Bécs reménye.

A délelőtti folyamán általános kihallgatás volt a királynál. Többek között gróf Széchenyi Dénest is fogadta a király. Osztrák politikai körökben hiszik, hogy Lukács Lászlónak sikerülni fog a bizottságban olyan módosításokat keresztülvinni, melyek a felségjogokat mindennemű politikai aspirációktól elválasszák.

Beck nyilatkozata.

A „Magyar Szó“ tudósítója beszélgetést folytatott Beck báróval, aki a következőket mondotta:

„A honvédség felállítását körül kifejtett tevékenységem tanuskodhatik arról, hogy nem vagyok ellensége a magyaroknak. Ezt bizonyítja az is, hogy a hadseregbeni magyar tisztiek hatáskörében mindig jó elbánásban részesültek.

Jelentékenyen segítségükre akarunk lenni a magyaroknak, hogy többen nevelthessék gyermekeiket katonatisztekkel. Ne higgyék, hogy gyermekeiknek, ha tisztekké lesznek, meg kellene feledkezniök családjuk nyelvével. A hadseregben nincs helye a politizálásnak, csak a kötelességtudásnak. — Ami kötelességünk megvédeni a koronát és a koronának mindkét államát. — A két állam létevére össze van forrva és ez a létevére csak a trón által van biztosítva. Akármint közzogi elvek uralkodnak a két államban, de egyet nincs ember a ki tagadhasson: hogy érdekeink közösek. Ha pedig ezt el kell ismernünk, a hadsereg is kell, hogy egyöntetű legyen.

Tévednek, ha azt hiszik, hogy a német kommandóban magyar ellenség van; éppen úgy nincs benne, mint hogy nincs benne a csehek és mások elleni célzat. A közös kommandó pusztán egyöntetűség kérdése és követelménye. Lehetne épp úgy latin, vagy volapük, mint a hogy az idők folyamán a természetes fejlődés következtében lett németül.

Fiataltiszt korában Magyarországon járva, a közélet nyelve latin volt. Nem voltak-e azért Önök jó magyarok? A magyar családoknál megfordulva én is elénekeltem a Rákóczi indulót és a Hunyady Lászlót. A magyar nők mindig majdnem öszszecsókoltak érte; vagy pedig ime mennyire megtanultam magyarul. Ha már most csak a nyelven mulik, miért hiszik, hogy ellensége vagyok a magyaroknak. Nem a nyelv a döntő és ahogy bennünket kötelességtudás vezet, úgy kell, hogy mindkét állam népet az egymásra utaltság érzése vezesse a kölcsönös egyetértésre és a belső békére. El bennem a tudat, hogy egymást nem szabad félreértenünk, hanem kölcsönös bizalommal és szeretettel kell lennünk egymás iránt.

A függetlenségi pártban.

A függetlenségi pártban heves vita volt ma este. Justh Gyula többek között szeméretelte a párttagoknak, hogy mindennek az az oka, hogy a Hédervárral kötött egyezséget nem tartották be. A többiek meg Szállt okolják. Ha ő elfogadta volna Kossuth Ferenc határozati javaslatát, úgy most nem lenne a nemzet ily katasztrofális helyzetben.

Alkotmányválság.

Budapest, okt. 22. é. 12 ó.

A kilencesek ülése.

A kilencesek bizottsága, Szállt elnökletével délután öt órakor ülésezett. A király megbízottjaként Lukács László jelent meg. A tagok közül Jospovits Imre és Hieronymi Károly hiányoztak. Lukács előterjesztette a király üzenetét, mely a bizottság tagjain lesújtó hatást gyakorolt. Nem is mentek bele az érdemleges tárgyalásba, hanem holnapra halasztották. Azt, annál is inkább, mert nem voltak teljes számban jelen.

A bizottság tagjai visszatérően a klub nagytermébe, Szállt Kálmán jelentette, hogy semmi sem történt.

— Lehetségesnek tartja-e a hét álláspont összeegyeztetését, kéndezték Szállt.

— Nem bízom benne, felelte Szállt.

— Visszautasító választ ad-e a bizottság?

— Nem tudom még.

A király mindent visszavont!

A kilencesek bizottság egyik tagja mondotta:

— A mi történt rosszabb a legpesszimistikusabb feltevésnél. A király mindent visszavont.

— Hogyan? — kérdezték.

— Mindent visszavont amit ígért, a bizottság munkáját ugyszólván majdnem teljesen keresztülhuzta, csekély kivétellel még azt is visszavonta, amit Lukácsnak kiáltásba helyezték, mikor először felajánlotta neki a kormányalakítást.

Bécsben tehát a legsötétebb reakció kerekedett felül.

A bizottság nem enged.

És a bizottság mit fog tenni? — kérdezték.

— Amint a hangulatból látom, nem fog engedni, felelte a bizottság tagja.

A pártban e hírek nagy levertséget és megdöbbenést keltettek.

Az ó-szabadelvűek és a volt nemzeti-pártiak egyhangulag azon a véleményen vannak, hogy nem szabad engedni.

Egyik szabadelvű kijelentette a következőket:

— A lehető legrosszabb fordulat következett be.

A siralomház.

A szabadelvű klub valósággal olyan — mondta tovább — mint egy siralomház, A párt elveszti a talajt és válságos helyzetbe jut, ha enged, ha pedig nem enged, akkor nem lehet kormányt alakítani.

A párt most egységes abban, hogy a reakció ezen támadását vissza kell verni.

Az ó-szabadelvűek állítják, hogy most már miután Lukács László vállalkozása ily formán megihusult, Tisza István nem vállalkozik a kormány megalakítására.

Helyeztet ugyan kényes annyiban, mert ígéretet tett ő Felsőlegnek a kabinet megalakítására nézve, de ha akarná, még akkor sem válthatná be ígéretét, mert a párt nem támogatná. Hiszik, hogy a bizottság visszautasítja a király követelését. Beszélnek még az országgyűlésnek királyi kéziratral való elnapolásáról és arról is, hogy a bizottság nem is fog határozatot hozni, hanem programját, a király válaszával együtt, a párt plenuma elé terjeszti.

Fejedelem találkozása.

Bécs, okt. 22. é. 12. ó.

A király még az idén visszaadja a szász király látogatását.

Meggyilkolással fenyegetett alezredes.

Budapest, okt. 22. é. 12. ó.

Belgrádból jelentik: A radikális pártok ma ülést tartottak az államtanácsosi állások betöltése céljából. Jelöltek 10 radikális, 3 liberális és két haladópartit. A tulzó radikálisok közül senki sem juthatott a jelöltek listájába, mert nincs közöttük, aki tíz évi államszolgálatot töltött volna ki.

Misics alezredes anonim levelet kapott, amelynek írója 8 napi időt enged neki ügyei rendezésére, azután megfogják gyilkolni. A Narodni List kiadója bejelentette a rendőrségnek, hogy szintén kapott fenyegető levelet, amelyben főkiskolai deákok tudatják, hogy el fogják tenni láb alól.

Budapesti gabona-tőzsde.

Készárupiac tartott irányzatú. Határidőzlet valamivel szilárdabb.

Buza okt.....	755—56
Buza 1904. ápr.....	767—68
Rozs okt.....	620—21
Zab okt.....	520—30
Tengeri.....	624—25
Felmondott 31000 mm. buza, 500 mm. rozs a 19-iki átvételre.	

REGÉNY.

Az ellopott fehér elefánt.

(The Stolen White Elephant)

Irt: Mark Twain. (12)
Fordította: M. A.

Iránta érzett csodálatom már szinte imádatá fokozódott. Folyton mellette voltam. Hivatalos helyiségében napról-napra rosszabbul éreztem magam, de ha ő ott tudott maradni, én is ki akartam tartani mellette, amíg csak lehetett, beállítottam pontosan és vártam; ez volt az egyetlen, mit tehettem. Mindenki csodálkozott, hogyan tudom ezt kiállani, előttem is sokszor úgy rémlett, hogy el kell szaladnom, de egy pillantás a felügyelő nyugodt és önzertes arcára elég volt, hogy tovább is helyemen maradjak.

Mintegy három héten a lopás után, egy szép reggelen már azon gondolkodtam, hogy bevonom a lobogót s elvonulok, midőn a nagy detektív egy merész sakkhúzást ajánlott. S ez az volt, hogy lépünk egyességre a tolvajokkal. Azt mondta, meg van győződve, hogy ilyenformán 1.000.000 dollárért ismét megkapom az elefántot. Én azt feleltem, hogy talán össze tudom hozni azt az összeget, de mi lesz akkor a szegény detektívekkel, akik annyit fáradoztak ez ügyben. De ő fölvilágosított, hogy ilyen

egyezségek alkalmával a detektívek megkapják az összeg felét.

Ez megnyugtatót s most a felügyelő két egyforma rövid levelet irt a következő tartalommal:

„Tisztelt asszonyság!

Kedves férje szép csomó pénzt kereshetne, ha azonnal hozzám fáradni sziveskedne. Letartóztatástól ne féljen, azért jót állók.

Blunt, felügyelő.

Az egyik levelet egy bizalmasával a Vályogos-Duffy „tisztelt nejenek“ küldte, a másikat pedig a vörös Mac-Fadden „tisztelt nejenek“.

Egy óra múlva a következő válaszok jöttek:

„Maga vén számár!

Vályogos-Duffy már két évvel ezelőtt meghalt.

Mahoney Brigitta.

„Drága felügyelő ur!

Már tizenhét hónapja, hogy a vörös Mac-Fadden felakasztották. Ezt minden számar tudja, csak a detektívek nem.

O'Hooligan Mary.

Perszel hisz én ezt már régen megjövendöltem, — mondá a felügyelő — s igazán örvendek, hogy egy jóslatom ismét beteljesedett.

A mint egy segélyforrás bedugult, abban a pillanatban talált másikat. Azonnal irt egy hirdést a lapokba s egy másolatot visszatartott. Ez így nézett ki:

— A xwblo. 242 N. Tjud — fa 238 wmlg. ozo — ; 2 m l ogw. Mum.

Ez arra való volt, hogyha a tolvaj életben van, jelenjék meg a rendes találkózón. Felvilágosított, hogy ez az a hely, ahol a detektívek és gonosztevők kis ügyeiket le szokták bonyolítani. Az összejevetel a legközelebbi éjjélkor történik meg. Addig semmit sem lehetett tenni s én örvendtem, hogy elhagyhattam a hivatalt.

A következő éjjel 11 órakor átadtam 100.000 dollárt bankjegyekben a felügyelőnek, ő pedig nem sokára elment, a régi, törhetetlen önbizalom fényével szemében. Egy szinte elviselhetetlenül hosszú óra mult el; végre meghallottam közeledő lépéseit, felugrottam s elébe siettem. Milyen diadalmasan ragyogott a szeme! „Megegyeztünk“ szólott. „A gúnyolódók holnap más-ként fognak fűtyölni. Jöjjön utánam!“

(Folyt. köv.)

„Ujság“

ELŐFIZETESI ÁRAK!

Okt.-dec.-re 6 kor.

Egy óra 2 kor.

Mutatvány-számokat kívánatra 4 napig szívesen küld a kiadóhivatal.

Felolós szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTER

Kristály

! gözmosó-intézet !

Kolozsvárt,

szemben a vasúti indóhállal.

Telefon sz. 500.

női és férfi fehérneműk mosása és vasalása gyorsan, a legszebb kivitelben, mintha csak új volna. — Az intézet csak vizgöz és szappan által mos, tisztít és így a fehérnemű rongálása ki van zárva.

Csipekfűgöngyök a legutányosabban tisztíthatnak.

Kelengyék mosása és vasalása a legszebb kivitelben eszközölhetnek.

Belvárosi felvételi hely:

LASKAI FERENCZ és FIA
ágyanemű üzletében

.... Kossuth Lajos-utca 7. szám.
Telefon sz. 405. Telefon sz. 405.

Videki gyűjtődék:

Maros-ásárhelyt Wolster Kálmán, Maros-Ludason Altmann Jakab, Besztercen Tabovics Sámuel, Désen Schwarz Ignác, Sz.-Ujvárt Herschkovics Ignác, Déván Szöcs József, Gyulafehérvárt Weisz D. és Társa, Balázsa-falván Komáromy Albert, D.-Szt.-Mártonban Komáromy Sándor, Zilahon Gerő Antal, Radó Andor Nagyánya, Tordán Hartmann Ignác kereskedők. 36—502580.

Legolcsóbb

Pénzkölcsönt

amortizációs-törlesztéses pénzkölcsönöket földbirtokra, bérházakra a legolcsóbb kamat mellett szolid alapon gyorsan elintézek.

Kölcsönöket szerzek katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magántisztviselőknek, hivatalnokoknak 5—10 évi kis részletekben való visszafizetés mellett minden irányban a legnagyobb diszkréció biztosítatik. — Friedmann Sámuel (Belkirály-utca 16. sz.) Értekezni: d. u. 3—5 óráig. 2631 33-60.

v. g.

CZECZ GYULA,
városgazda.

Klein Regina,
Tolcsa —

Baumczweig Emil.

Vételkényszer nincs!

Schuster Emil